

1901000103040072
EXAMINATION DECEMBER 2024
BACHELOR OF ARTS (NON-NEP) (THIRD SEMESTER)
ECONOMICS - VI

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks: 50]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book
 - a. Name of the Examination: **BACHELOR OF ARTS (NON-NEP) (THIRD SEMESTER)**
 - b. Name of the Subject: **ECONOMICS - VI**
 - c. Subject Code No: **1901000103040072**
2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
3. Figures to the right indicate full marks of the question.
4. All questions are compulsory.

Seat No:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

English Version

[Max. Marks 50]

Q.1 Select the correct option from the following question and tick (✓). **10**

1. What is the range of value of human development index?

(A) 0 to 100	(B) 0 to 1
(C) -1 to +1	(D) 1 to 10

2. According toeconomic development is not a mechanical process, it is a human approach. Which depends on people's skills, perspective, virtues and aptitudes.

(A) Prof. Marshall	(B) Prof. Schultz
(C) Prof. Richard Gill	(D) Prof. Simon Cruiznet

3. According to the Human Development Report (2023-24), how does India rank in the world in terms of human development?

(A) 1	(B) 10
(C) 134	(D) 143

4. Which of the following would not be included in a natural resource?

(A) Land	(B) Coastline
(C) Machinery	(D) Minerals

5. What is the full name of ONGC?
 - (A) Organization of Natural Gas Corporation
 - (B) Oil and Natural Gas Corporation.
 - (C) Original Natural Gas Corporation
 - (D) Organization of Normal Gas Corporation

6. -----is an asset whose value is fixed in terms of money and which can be easily converted into money, but still cannot be spent directly.
 - (A) Money
 - (B) High powered money
 - (C) Near money
 - (D) Velocity of money

7. -----a market that provides long-term funding.
 - (A) Money market
 - (B) Capital market
 - (C) Treasury bills market
 - (D) None of the above.

8. Who is the author of this book 'Central Banking in Underdeveloped Money Markets'?
 - (A) A.K. Sen
 - (B) Raghuram Rajan
 - (C) S.N. Sen
 - (D) Manmohan Singh

9. What is the name of the 15th finance commission chairman?
 - (A) Y. V. Reddy
 - (B) N. K. Singh
 - (C) K. C. Niyogi
 - (D) Vijay Kelkar

10. When is the Direct Cash Transfer Scheme launched?
 - (A) February 2006
 - (B) January 2013
 - (C) September 2010
 - (D) April 2015

(B) Fill in the blank below.

5

1. Human development is----- and economic development is a tool.
2. According to-----the economic development of any country depends on the availability of natural resources in that country.
3. M_1 + fixed term deposits of banks =-----
4. Promissory notes issued by the government for a discount and fixed term are known as -----
5. Goods and Services Tax (GST) came into force in India from year-----

Q.2 Write short answers to the following questions.

10

1. What is Human capital?
2. What is the role of education in economic development?
3. What proportion of the total land area of a country should be forest area in terms of maintaining ecological balance?
4. What is High Powered Money?
5. Explain the meaning of subsidy.

Q.3 What is human development? Explain the measurement of Human Development Index Explain the importance of the concept of Human Development Index.

13

OR

State the classification of mineral resources and discuss important minerals in India.

Q.4 Write a short note: (any two)

12

1. Characteristics of developed money markets
2. Factors affecting Money Supply
3. Direct cash transfer scheme instead of subsidy
4. Key recommendations of the last Finance Commission

*****END*****

Gujrati Version

[Max. Marks 50]

Q.1 (A) નીચે આપેલ બહુવિકલ્પ પ્રશ્નમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખરા (✓) ની નિશાની કરો.

10

(1) માનવ વિકાસ આંકના મૂલ્યની સીમા કઈ છે?

(A) 0 થી 100

(B) 0 થી 1

(C) -1 થી +1

(D) 1 થી 10

(2) -----ના મત મુજબ, આર્થિક વિકાસ એ કોઈ યંત્રવત્ પ્રક્રિયા નથી, તે તો માનવીય અભિગમ છે. જે પ્રજાની કાર્યકુશળતા, દ્રષ્ટિબિંદુ, સદ્ગુણો અને અભિરુચિઓ પર આધાર રાખે છે.

(A) પ્રો. માર્શલ

(B) પ્રો.શુલ્ટઝ

(C) પ્રો. રિચાર્ડ ગીલ

(D) પ્રો. સાયમન કુઝનેટ

- (3) માનવ વિકાસ અહેવાલ (2023-24) અનુસાર માનવ વિકાસના સંદર્ભમાં વિશ્વમાં ભારતનો કયો ક્રમ છે?
- (A) 1 (B) 10
(C) 134 (D) 143
- (4) નીચેનામાંથી કુદરતી સંસાધનમાં કોનો સમાવેશ થશે નહીં?
- (A) જમીન (B) દરિયાકિનારો
(C) ચંત્ર (D) ખનિજો
- (5) ONGC નું પૂરું નામ શું છે?
- (A) Organization of Natural Gas Corporation
(B) Oil and Natural Gas Corporation.
(C) Original Natural Gas Corporation
(D) Organization of Normal Gas Corporation
- (6) -----એક એવી અસ્કયામત છે, કે જેની કિંમત નાણાંના સંદર્ભમાં નક્કી થયેલી હોય છે અને જે સહેલાઈથી નાણાંમાં પરિવર્તિત થઈ શકે છે, પરંતુ તેમ છતાં તે સીધે સીધા ખર્ચી શકાતા નથી.
- (A) નાણું (B) ઉચ્ચ શક્તિશાળી નાણું
(C) અવેજ નાણું (D) નાણાંનો ચલણવેગ
- (7) -----એટલે એવું બજાર કે જે લાંબાગાળાનું ભંડોળ પૂરું પાડે છે.
- (A) નાણાંબજાર (B) મૂડીબજાર
(C) ટ્રેઝરી બિલ્સ બજાર (D) ઉપરનામાંથી કોઈ નહીં.
- (8) 'Central Banking in Underdeveloped Money Markets' આ પુસ્તકના લેખક કોણ છે?
- (A) એ.કે. સેન (B) રઘુરામ રાજન
(C) એસ.એન. સેન (D) મનમોહનસિંહ
- (9) 15મા નાણાંપંચના અધ્યક્ષનું નામ શું છે?
- (A) વાય. વી. રેડ્ડી (B) એન. કે. સિંઘ
(C) કે. સી. નિયોગી (D) વિજય કેલકર
- (10) રોકડ રકમની પ્રત્યક્ષ તબદીલી યોજના ક્યારથી શરૂ કરવામાં આવી છે?
- (A) ફેબ્રુઆરી 2006 (B) જાન્યુઆરી 2013
(C) સપ્ટેમ્બર 2010 (D) એપ્રિલ 2015

- (1) માનવ વિકાસ એ ----- છે અને આર્થિક વિકાસ સાધન છે.
- (2) -----ના જણાવ્યા પ્રમાણે કોઈપણ દેશનો આર્થિક વિકાસ જે તે દેશમાં ઉપલબ્ધ પ્રાકૃતિક સંસાધનોની પ્રાપ્યતા પર આધાર રાખે છે.
- (3) $M_1 + બેંકોની બાંધી મુદતની થાપણો =$ -----
- (4) સરકારે ડિસ્કાઉન્ટ અને બાંધી મુદત માટે બહાર પાડેલી પ્રોમિસરી નોટ્સને ----- તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.
- (5) ભારતમાં વર્ષ -----થી વસ્તુઓ અને સેવાઓ પરના વેરો (જીએસટી) અમલમાં છે.

Q.2 નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ લખો.

10

- (1) માનવ મૂડી એટલે શું?
- (2) આર્થિક વિકાસમાં શિક્ષણની શું ભૂમિકા હોય છે?
- (3) પર્યાવરણીય સમતુલા જાળવવાની દ્રષ્ટિએ દેશના કુલ જમીનના વિસ્તારના કેટલા ભાગમાં વન વિસ્તાર હોવો જોઈએ?
- (4) ઉચ્ચ સત્તાધીશ નાણું એટલે શું?
- (5) સબસીડીનો અર્થ જણાવો.

Q.3 માનવ વિકાસ એટલે શું? માનવ વિકાસ આંકનું માપન સમજાવી માનવ વિકાસ આંકના ખ્યાલનું મહત્વ સમજાવો.

13

અથવા

ખનિજ સંસાધનોનું વર્ગીકરણ જણાવી ભારતમાં મહત્વના ખનિજો વિશે ચર્ચા કરો.

Q.4 ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ બે)

12

- (1) વિકસિત નાણાંબજારની લાક્ષણિકતાઓ
- (2) નાણાંના પુરવઠાને અસર કરતા પરિબળો
- (3) સબસીડીના બદલે રોકડ રકમની પ્રત્યક્ષ તબદીલી યોજના
- (4) છેલ્લા નાણાંપંચની મુખ્ય ભલામણો

*****END*****